

System badań migracji zagranicznych w Polsce

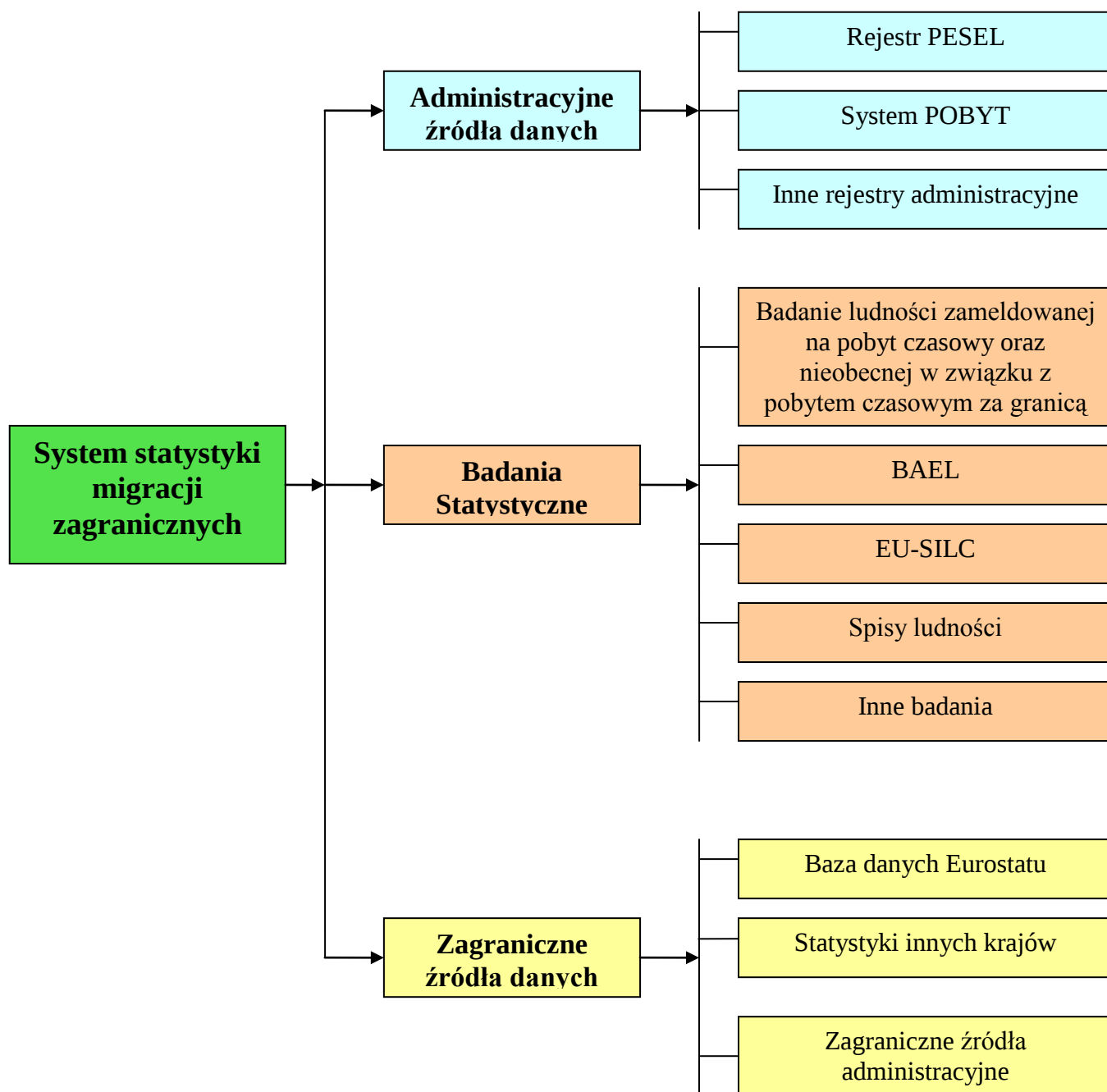
Dotychczasowe prace nad doskonaleniem statystyki migracji zagranicznych doprowadziły do wypracowania w ramach statystyki publicznej nowego systemu statystyki migracji w Polsce. Przy jego budowie przyjęto założenie, że statystyka migracji powinna dostarczać informacji zarówno o strumieniach jak i zasobach migracyjnych. Dane o strumieniach pozwalają śledzić rozmiary i kierunki napływu/odpływu osób zza granicy/za granicę w danym okresie – najczęściej w danym roku. Z kolei dane o zasobach migracyjnych, bazujące na informacji o obywatelstwie, kraju urodzenia lub kraju poprzedniego zamieszkania pozwalają lepiej scharakteryzować ludność danego kraju. Obserwacja skali imigracji oraz różnic strukturalnych, jakie występują pomiędzy ludnością rodzimą/rdzenną a ludnością napływową (cudzoziemską) jest niezwykle cenna z punktu widzenia kształtowania odpowiednich polityk czy opracowywania diagnoz demograficznych oraz społeczno-gospodarczych.

Biorąc pod uwagę krajowe i międzynarodowe potrzeby informacyjne odnośnie migracji międzynarodowych oraz obecne możliwości badawcze statystyki publicznej w Polsce - zaproponowano system statystyki migracji zagranicznych, który opiera się na trzech typach źródeł danych: systemach administracyjnych, badaniach statystycznych oraz zagranicznych źródłach danych, w tym statystykach i systemach administracyjnych innych krajów (patrz schemat 1). Źródła te dostarczają zwykle informacji o pewnym typie migracji lub konkretnej grupie migrantów.

1. Dane administracyjne

Podstawowym administracyjnym źródłem danych o migracjach jest **rejestr ludności PESEL** (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności), który dostarcza informacji o strumieniach migracji na pobyt stały. Migracje te są z założenia przemieszczeniami o charakterze trwałym, osiedleńczym. Liczba tego typu migracji w latach 2004-2008 wahała się w granicach 9-15 tys. – imigracja do Polski oraz 19-47 tys. – emigracja z Polski. W kolejnych latach 2009-2010 emigracja z Polski uległa znacznemu zahamowaniu.

Schemat 1. System statystyki migracji zagranicznych w Polsce

Według polskiego prawa każda osoba zamierzająca zamieszkać w Polsce na stałe zobowiązana jest do zameldowania się na pobyt stały w gminie. Podobnie każda osoba, która opuszcza Polskę na stałe powinna się wymeldować z pobytu stałego w Polsce. Dane o zameldowaniach i wymeldowaniach trafiają do rejestru PESEL, administrowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA). Statystyka otrzymuje z rejestru dane o migracjach zagranicznych w cyklu kwartalnym.

Zakres pozyskiwanych danych obejmuje:

- kraj poprzedniego/docelowego pobytu,
- miejsce obecnego zameldowania na pobyt stały w Polsce (dla imigrantów),
- miejsce zameldowania na pobyt stały w Polsce przed wyjazdem (dla emigrantów),
- datę wymeldowania/zameldowania,
- płeć, wiek, stan cywilny i obywatelstwo osób migrujących.

Należy podkreślić, że osoba przybyła do kraju z zamiarem osiedlenia się jest ujmowana przez statystykę dopiero po dokonaniu formalności meldunkowych – bez względu na okres, jaki upłynął od momentu przyjazdu do Polski. Kluczowy jest zatem fakt rejestracji zdarzenia, a nie moment migracji.

Rejestr PESEL jest również źródłem danych o ludności według obywatelstwa, a także – od 2009 r. – o migracjach na pobyt stały według kraju urodzenia. W rejestrze nie ma danych bezpośrednio informujących o kraju urodzenia osób, a jedynie o ich miejscu urodzenia. GUS pobiera jednak te dane i we własnym zakresie ustala kraj urodzenia na podstawie dostępnych danych o miejscu urodzenia.

Drugim ważnym źródłem danych o migracjach zagranicznych w Polsce jest **system POBYT**– prowadzony przez Urząd do Spraw Cudzoziemców (UdSC). System ten pozwala na prowadzenie rejestrów i ewidencji cudzoziemców w zakresie osiedlenia, ochrony międzynarodowej, wiz, zaproszeń, wydażeń oraz osób niepożądanych. System ten zawiera informacje dotyczące obywateli UE i członków ich rodzin, jak również obywateli krajów trzecich. Jest jedynym źródłem danych dla statystyk wymaganych we wspomnianym już Rozporządzeniu nr 862/2007 w zakresie statystyki pobytowej, ochrony międzynarodowej i wydażeń z terytorium RP.

Statystyki pozyskiwane z systemu POBYT są również jednym z istotnych źródeł przy opracowywaniu przez GUS szacunków imigrantów przebywających w Polsce.

Z rejestrów MSWiA wykorzystywane są także dane dotyczące osób powracających do Polski w ramach repatriacji oraz osób, które nabyły w danym roku obywatelstwo polskie. Informacje te dotyczą wszystkich osób, które uzyskały obywatelstwo polskie w inny sposób niż poprzez urodzenie i repatriację – nie tylko w drodze nadania przez prezydenta RP (takich osób jest zdecydowanie najwięcej), ale również nabytych w innych trybach, przewidzianych w ustawie o obywatelstwie polskim.

2. Badania statystyczne

Istotnym elementem systemu statystyki migracji zagranicznych w Polsce są badania prowadzone przez GUS. Jednym z nich jest badanie ludności (stałych mieszkańców innych krajów), zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące oraz ludności (stałych mieszkańców Polski) nieobecnej w związku z wyjazdem za granicę na pobyt czasowy ponad 3 miesiące. Badanie jest prowadzone według stanu w końcu każdego roku kalendarzowego, co oznacza, że pozyskiwane są informacje o zasobach imigrantów przebywających w Polsce czasowo oraz o polskich emigrantach przebywających czasowo za granicą.

Należy podkreślić, że głównym źródłem tych danych jest ewidencja prowadzona przez gminy. Nie są to jednak kompletne (rzeczywiste) dane o migracjach czasowych, gdyż nie wszyscy migranci (tj. zarówno osoby przyjeżdżające do Polski, jak i wyjeżdżające z kraju za granicę na pobyt czasowy) dokonują obowiązku zameldowania/wymeldowania. Zatem dane z tego badania odzwierciedlają stan formalno-prawny, a nie rzeczywistą skalę migracji czasowej.

Zakres pozyskiwanych w tym badaniu danych obejmuje dla:

- **imigrantów**
 - miejsce zameldowania na pobyt czasowy,
 - kraj poprzedniego zamieszkania,
 - zamierzony czas pobytu w Polsce,
 - płeć, wiek, stan cywilny, wykształcenie i obywatelstwo imigrantów.
- **emigrantów**
 - miejsce stałego zameldowania w Polsce,
 - kraj wyjazdu,
 - zamierzony czas pobytu za granicą,
 - płeć, wiek, wykształcenie i obywatelstwo osób migrujących.

Dynamika zmian migracji na pobyt czasowy, zwłaszcza emigracji, jest znacznie większa niż migracji definitywnych. Jednakże tym badaniem obejmujemy stosunkowo niedużą zbiorowość osób migrujących. Wyniki badania migracji czasowych są wykorzystywane przy opracowywaniu szacunku liczby Polaków przebywających czasowo za granicą.

Kolejnym badaniem statystycznym, które dostarcza informacji o migracjach, jest badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL).

Jest to badanie reprezentacyjne, co oznacza, że wyniki uzyskane na podstawie badania wylosowanej próby są uogólnione na populację generalną. Począwszy od 2010 roku wielkość próby w tym badaniu została podwojona (kwartalnie objętych badaniem jest 50 700 mieszkań), jednakże jest ona nadal niewystarczająca dla badania migracji zagranicznych.

Badanie BAEL nie obejmuje wszystkich grup migrantów, np.: osób, które wyemigrowały z całymi rodzinami, osób, które przed wyjazdem tworzyły jednoosobowe gospodarstwa domowe i mieszkały samodzielnie itp. BAEL nie obejmuje także imigrantów przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Mimo, że wspomniane badanie nie daje możliwości ustalenia skali zjawiska migracji zagranicznych, to – według naszej oceny – dobrze pokazuje trend i główne kierunki emigracji, wobec czego jego wyniki mogą być i są wykorzystywane do szacunków emigracji zagranicznych z Polski. Należy podkreślić, że zakres informacji o migrantach jest dość szeroki, gdyż uwzględnia:

- kraj urodzenia badanych osób (dla osób urodzonych za granicą gromadzone są dane o okresie przebywania w Polsce),
- kraj obywatelstwa,
- miejsce zamieszkania na rok przed badaniem (w przypadku przebywania osoby za granicą gromadzone są informacje o jej kraju przebywania).

Powyższe informacje są gromadzone o wszystkich osobach (bez względu na ich wiek) wchodzących w skład gospodarstwa domowego.

Dodatkowo, z uwagi na potrzeby krajowe, w polskim BAEL wprowadzony został blok pytań dotyczących emigracji na pobyt czasowy. Gromadzone są dane o liczbie osób (bez względu na ich wiek), będących uprzednio członkami gospodarstwa domowego i dalej z nim związanych, które przebywają czasowo powyżej 3 miesięcy za granicą. Zakres tych informacji obejmuje: płeć emigrantów, wiek, wykształcenie, stopień pokrewieństwa z głową gospodarstwa domowego, kraj przebywania, okres nieobecności (do 1 roku, 1 rok lub dłużej), przyczynę nieobecności (praca, nauka, inne powody).

Informacje o emigrantach są pozyskiwane od innych członków gospodarstwa domowego, którzy pozostają w kraju. Zatem powoduje to pewne obciążenie jakości pozyskiwanych danych o migracjach i ogranicza możliwości analityczne.

Począwszy od 2005 r. Polska realizuje **Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU-SILC)**. Głównym celem wprowadzenia badania w krajach członkowskich UE jest pozyskanie porównywalnych na poziomie Wspólnoty

danych z zakresu sytuacji dochodowej, ubóstwa i innych aspektów warunków życia ludności. Uwzględnia ono także pewne informacje o migracjach zagranicznych. Dla wszystkich osób zaliczanych w skład gospodarstwa domowego (bez względu na ich wiek) gromadzone są informacje o:

- kraju urodzenia,
- kraju obywatelstwa (w przypadku posiadania obywatelstw dwóch krajów gromadzone są dane o drugim obywatelstwie),
- przyczynie nieobecności (w przypadku osoby zaliczanej do składu gospodarstwa domowego przebywającej czasowo za granicą).

Ponadto, ze względu na potrzeby krajowe, Polska wprowadziła pytanie o liczbę osób przebywających czasowo za granicą, które przed wyjazdem były członkami badanego gospodarstwa domowego. Osoby te są charakteryzowane według:

- płci i wieku,
- okresu przebywania za granicą,
- kraju przebywania,
- przyczyny przebywania za granicą.

Wielkość próby obserwowanej w badaniu EU-SILC nie jest wystarczająca do badania migracji zagranicznych. Wyniki tego badania są jednak wykorzystywane – podobnie jak wyniki BAEL – przy opracowywaniu szacunków rzeczywistej skali czasowej emigracji z Polski.

W Polsce prowadzone są także inne badania dostarczające danych o migracjach zagranicznych. Są one realizowane w ramach statystyki publicznej wyłącznie przez GUS, bądź wspólnie z innymi instytucjami. Do takich badań należą:

- **Badanie wspólne GUS i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące cudzoziemców, którzy otrzymali zezwolenie na pracę w Polsce**

Gromadzone dane dotyczą zarówno zezwoleń indywidualnych jak również zezwoleń na pracę dla cudzoziemców oddelegowanych do Polski w celu realizacji usług eksportowych.

Należy jednakże zaznaczyć, że dane nie obejmują wszystkich osób podejmujących pracę w Polsce, a jedynie tych, którzy objęci są obowiązkiem posiadania zezwolenia na pracę. Po wstąpieniu Polski do UE, obywatele państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), które nie wprowadziły lub zrezygnowały ze stosowania ograniczeń w dostępie do rynku pracy dla obywateli Polski – mogli podejmować pracę w Polsce bez konieczności

uzyskiwania zezwolenia na pracę. Od 17 stycznia 2007 r. – kiedy Polska odstąpiła od stosowania rozwiązań równoważnych – prawo to obejmuje wszystkich obywateli EOG. Istnieje również wiele innych wyjątków, dotyczących cudzoziemców, którzy nie muszą ubiegać się o zezwolenie na pracę w Polsce.

Wobec powyższego dane o liczbie wydanych zezwoleń na pracę w Polsce nie obrazują skali podejmowania zatrudnienia w Polsce przez cudzoziemców.

- **Badanie GUS dotyczące cudzoziemców studiujących w Polsce**

Szkoły wyższe przekazują do urzędów statystycznych duży zakres danych o swoich studentach i absolwentach, w tym m.in. o cudzoziemcach – studentach (w tym studentach pierwszego roku) oraz absolwentach. Dane są opracowywane według płci, wieku i obywatelstwa cudzoziemców oraz typów szkół i kierunków studiów. Dostępne są również dane o cudzoziemcach polskiego pochodzenia oraz tych studentach cudzoziemcach, którzy posiadają zezwolenie na osiedlenie się w Polsce. Dane przedstawiają stan na dzień 30 listopada każdego roku i obejmują studentów studiujących zarówno na uczelniach państwowych, jak i prywatnych.

- **Badanie GUS dostarczające informacji o cudzoziemcach pracujących w Polsce – prowadzone w ramach standardowej statystyki zatrudnienia.**

Badanie dostarcza informacji o ogólnej liczbie cudzoziemców podejmujących pracę w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 pracowników. Dane dostępne są według płci i sekcji klasyfikacji PKD (NACE), nie ma możliwości uzyskania danych według obywatelstwa. Skala zjawiska jest niewielka – ponad 12 tys. cudzoziemców zatrudnionych w przedsiębiorstwach w 2009 r.

3. Migracje zagraniczne w NSP 2002 i NSP 2011 w Polsce

Niezwykle cennym źródłem danych, dostarczającym bogatych informacji o zasobach migracyjnych, a w pewnym zakresie także o strumieniach migracji – są spisy ludności. Ostatni spis przeprowadzony w Polsce w 2002 r. pozwolił scharakteryzować ludność Polski według obywatelstwa i kraju urodzenia. Są to bardzo cenne informacje, którymi statystyka polska wcześniej nie dysponowała. Zebranie tych danych pozwoliło wyodrębnić ludność z pochodzeniem imigracyjnym. Na podstawie wyników spisu ludności 2002 wyodrębniono także:

- emigrantów, tj. zbiorowość osób – stałych mieszkańców naszego kraju, przebywających czasowo za granicą powyżej 2 miesięcy; zebrano informacje o kraju

przebywania emigrantów, przyczynach wyjazdu oraz o okresie przebywania za granicą, co pozwoliło na wyodrębnienie zbiorowości emigrantów krótkookresowych – przebywających czasowo za granicą od 2 do 12 miesięcy i emigrantów długookresowych – przebywających czasowo 12 miesięcy i więcej. Dodatkowo dla emigrantów długookresowych ustalono rok wyjazdu za granicę,

– imigrantów, czyli zbiorowość osób będących stałymi mieszkańcami innego kraju, a przebywających czasowo w Polsce. Pozyskano informacje pozwalające na opracowanie szczegółowej charakterystyki demograficzno-społecznej imigrantów. Należy jednak podkreślić, że wyniki dotyczące liczby imigrantów przebywających w Polsce czasowo, uzyskane w spisie 2002 r. okazały się zaniżone. Prawdopodobnie nie udało się spisać większości imigrantów z nieuregulowanym statusem przebywania w Polsce, ale i pewnej części spośród imigrantów posiadających zezwolenie na pobyt czasowy.

Wyniki spisu ludności z 2002 roku są nadal podstawowym źródłem informacji przy opracowywaniu wspomnianego już szacunku liczby osób przebywających czasowo za granicą.

Ze względu na rosnące znaczenie migracji na świecie, a zwłaszcza w Unii Europejskiej, rekomendacje do kolejnego spisu ludności (w 2011 r.) położyły szczególny nacisk na badanie migracji, czego przejawem jest wskazanie 4 tematów jako obowiązkowych. Ponadto zaleca się rozszerzenie badania o 6 tematów dodatkowych, które umożliwią pozyskanie dodatkowych informacji o migrantach. Rozporządzenie (WE) PE i Rady nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań wymienia jako tematy obowiązkowe następujące informacje: kraj/miejsce urodzenia, kraj posiadanego obywatelstwa, czy osoba kiedykolwiek mieszkała za granicą oraz rok przyjazdu do kraju (od 1980 r.), poprzednie miejsce zamieszkania i data przybycia do obecnego miejsca zamieszkania; lub miejsce zamieszkania na rok przed spisem powszechnym.

W spisie 2011 r. zostaną przede wszystkim pozyskane informacje o migrantach w tym samym zakresie co w spisie z 2002 r. (dla prowadzenia analiz porównawczych), ale rozszerzono także zakres informacji o te, które są ważne z punktu widzenia międzynarodowych zobowiązań w odniesieniu do statystyki migracji, jak i potrzeb krajowych, zwłaszcza w kontekście budowania strategii migracyjnej państwa.

W związku z powyższym, w spisie 2011 są będą następujące zagadnienia: kraj urodzenia, kraj obywatelstwa oraz fakt przebywania kiedykolwiek za granicą przez co

najmniej 12 miesięcy – co pozwoli na scharakteryzowanie zasobów imigracyjnych. Ponadto zostały włączone pytania o poprzednie miejsce zamieszkania i datę przybycia do miejscowości obecnego zamieszkania, przyczynę migracji oraz kraj urodzenia rodziców, pozwalający wyodrębnić tzw. drugą generację imigrantów. W związku ze zwiększoną dynamiką wyjazdów z Polski po 2004 roku duży nacisk położono na badanie emigracji, w tym migracji powrotnych.

Celowe badania statystyczne w latach międzypisowych

W latach międzypisowych statystyka publiczna prowadzi cykliczne badania statystyczne obejmujące określone kategorie migrantów.

Jak już wspomniane było na wstępie uzyskanie danych o rzeczywistej skali migracji, szczególnie na pobyt czasowy, jest niezwykle trudne z kilku powodów. Cudzoziemcy, zwłaszcza o nieuregulowanym statusie przebywania, najczęściej przebywają w mieszkaniach albo w obiektach niemających charakteru obiektów zbiorowego zamieszkania i niebędących jednocześnie mieszkaniem (np. w domkach letniskowych, garażach, budynkach gospodarczych itp.) bez zameldowania. Zbadanie zatem takiej grupy osób jest praktycznie niemożliwe. Z kolei zakres danych o migracjach na pobyt czasowy – możliwy do pozyskania z rejestrów administracyjnych – jest zbyt wąski.

Podjęto zatem próbę ustalenia aktualnych rozmiarów zasobów imigracyjnych w Polsce i przeprowadzono w 2008 r. dwa dodatkowe badania: „*Sytuacja na rynku pracy migrantów i ich potomków*” – jako moduł do BAEL¹ z rozszerzonym zakresem pytań dla potrzeb krajowych oraz badanie komplementarne „*Imigranci w Polsce*” przeprowadzone w obiektach zbiorowego zakwaterowania (z założenia nieobjętych badaniem BAEL) jako badanie celowe.

Uzyskane wyniki nie były w pełni satysfakcjonujące ze względu na stosunkowo niewielką liczbę respondentów, tj. imigrantów z zagranicy, podczas gdy celem obu badań było poznanie rzeczywistych rozmiarów zasobów imigracyjnych w Polsce oraz możliwie szeroka charakterystyka demograficzno-społeczna i ekonomiczna tych zasobów.

Zdobyte doświadczenia potwierdzają, że badanie imigracji zagranicznych jest zadaniem bardzo trudnym, zwłaszcza w warunkach otwartych granic i swobodnego przepływu osób. Tym niemniej wnioski, jakie zostały wyciągnięte podczas opracowywania

¹ Wprowadzone Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 102/2007 z 2 lutego 2007 r. przyjmującego specyfikację modułu ad hoc dla 2009 dotyczącego sytuacji migrantów i ich potomków na rynku pracy.

wyników tych badań, pozwolą na udoskonalenie zarówno samej metody badania imigrantów zagranicznych, jak i na ulepszenie narzędzi badawczych.

4. Zagraniczne źródła danych

Kolejnym typem źródeł danych wykorzystywanym w polskiej statystyce migracyjnej są źródła zagraniczne, tj. statystyki prowadzone przez urzędy statystyczne innych krajów, w tym statystyka lustrzana oraz zagraniczne rejestry i bazy danych.

Polska wykorzystuje dane pochodzące z rejestrów administracyjnych innych krajów, np. dane o liczbie osób zarejestrowanych w *Worker Registration Scheme (WRS)* administrowanego przez *Home Office* Wielkiej Brytanii (planowane zamknięcie rejestrowania nowych zgłoszeń w I pł. 2011 roku) oraz dane o osobach, którym wydano numer ubezpieczenia *NINo (National Insurance Number)* w tym kraju – publikowane przez *Departament for Work and Pensions*, a także dane o liczbie wydanych w Irlandii numerów ubezpieczenia *PPS (Personal Public Service Number)*, publikowanych w raportach. Powyższe dane są wykorzystywane w procedurze szacowania danych o emigracji Polaków.

Korzystając z powyższych źródeł należy brać pod uwagę ich specyfikę tzn. dla jakich celów dane państwo oraz gestorzy wykorzystują rejestr czy bazę. Trzeba też pamiętać, że wiele systemów nie obejmuje wszystkich imigrantów, a jednocześnie często obejmuje tych, którzy już opuścili kraj emigracji, przemieszczając się do innych krajów członkowskich Wspólnoty, które np. jako kolejne otwierały swoje rynki pracy lub łagodziły zbyt restrykcyjne przepisy dotyczące zatrudniania cudzoziemców.

5. Szacunki migracji z wykorzystaniem dostępnych źródeł danych

Pełne wdrożenie opisanego powyżej systemu statystyki migracji wymaga czasu i intensywnych prac metodologicznych. Posiadane źródła danych różnią się dość istotnie, tak pod względem metodologii, zakresu pozyskiwanych danych, populacji, której dotyczą, klasyfikacji oraz interpretacji, a także dostępności danych. Ten system nie w pełni jeszcze funkcjonuje w Polsce. Cały czas GUS pracuje nad jego pełnym wdrożeniem i doskonaleniem, nie mniej jednak większość elementów tego systemu jest w całości lub częściowo wykorzystywana w polskiej statystyce publicznej, m.in. przy opracowywaniu szacunków.

Statystyka migracji zagranicznych korzysta z wielu źródeł danych, w tym w szerokim zakresie wykorzystuje informacje pochodzące ze źródeł administracyjnych. Jednakże wielość tych źródeł sprawia, że powiązanie informacji w celu ustalenia wielkości strumieni

migracyjnych jest niezmiernie trudne, zawsze istnieje niebezpieczeństwo zdublowania pewnych grup osób, przy jednoczesnym pominięciu innych.

Niedostatki systemów ewidencyjnych, luki prawne oraz indywidualne „podejście” osób do kwestii rejestracji w różnych systemach administracyjnych, nie sprzyjają uzyskiwaniu dobrej jakości danych statystycznych o migracjach zagranicznych.

Podobne trudności można napotkać przy próbie właściwego określenia zasobów migracyjnych. Spisy ludności, które wydają się dobrym źródłem dla tego typu informacji są przeprowadzane zwykle co 10 lat i – wobec tak dynamicznego zjawiska, jakim są migracje – ich wyniki szybko się dezaktualizują.

Wobec tego, że uzyskanie danych o rzeczywistej skali migracji z konkretnego badania lub rejestru jest niezwykle trudne, racjonalnym rozwiązaniem wydaje się połączenie różnych dostępnych źródeł, zarówno krajowych jak i zagranicznych i na tej podstawie wykonanie odpowiednich szacunków zasobów i strumieni migracji (imigracji oraz emigracji). To podejście jest obecnie stosowane w polskiej statystyce migracyjnej, przy uwzględnieniu całej złożoności zjawiska migracji, wynikającej nie tylko z różnych systemów ewidencjonowania migrantów, ale również ze zmieniających się przepisów prawnych w UE (np. otwierania kolejnych rynków pracy dla nowych państw członkowskich).

GUS opracowuje szacunki liczby osób przebywających czasowo za granicą oraz struktury geograficznej według krajów docelowej emigracji - począwszy od 2006 roku. Punktem wyjścia do wykonywanych szacunków jest spis ludności z 2002 roku, ponadto badania reprezentacyjne krajowe (m.in. BAEL, EU-SILC) oraz rejestry i statystyki innych krajów. Należy zaznaczyć, że szacunki przedstawiają liczbę emigrantów z Polski przebywających czasowo za granicą według stanów w końcu każdego roku. Zatem prezentowane dane obrazują tzw. zasoby imigracyjne Polaków w innych krajach. Wyniki szacunków z założenia nie obejmują emigracji sezonowych Polaków, które z uwagi na czas ich trwania – najczęściej do trzech miesięcy – w większości krajów Wspólnoty podlegają uproszczonym procedurom formalno-prawnym lub w ogóle nie są rejestrowane.